

DECIZII ALE CURȚII CONSTITUȚIONALE**CURTEA CONSTITUȚIONALĂ****DECIZIA Nr. 283**

din 3 iulie 2003

referitoare la excepția de neconstituționalitate a dispozițiilor art. 11, 12 și ale art. 31 alin. (1) și (3) din Legea nr. 64/1995 privind procedura reorganizării judiciare și a falimentului, republicată, cu modificările și completările ulterioare

Costică Bulai	— președinte
Nicolae Cochinescu	— judecător
Constantin Doldur	— judecător
Kozsokár Gábor	— judecător
Petre Ninosu	— judecător
Șerban Viorel Stănoiu	— judecător
Lucian Stângu	— judecător
Ioan Vida	— judecător
Florentina Baltă	— procuror
Doina Suliman	— magistrat-asistent șef

Pe rol se află soluționarea excepției de neconstituționalitate a dispozițiilor art. 11, 12 și ale art. 31 alin. (1) și (3) din Legea nr. 64/1995 privind procedura reorganizării judiciare și a falimentului, republicată, cu modificările și completările ulterioare, excepție ridicată de Societatea Comercială „Westerland Com” — S.R.L. din Brăila în Dosarul nr. 1.202/2002 al Curții de Apel Galați — Secția comercială și de contencios administrativ.

La apelul nominal lipsesc părțile, față de care procedura de citare este legal îndeplinită.

Reprezentantul Ministerului Public, având în vedere jurisprudența în materie a Curții Constituționale, pune concluzii de respingere a excepției de neconstituționalitate ca neîntemeiată.

CURTEA,

având în vedere actele și lucrările dosarului, constată următoarele:

Prin Încheierea din 31 octombrie 2002, pronunțată în Dosarul nr. 1.202/2002, **Curtea de Apel Galați — Secția comercială și de contencios administrativ a sesizat Curtea Constituțională cu excepția de neconstituționalitate a dispozițiilor art. 11, 12 și ale art. 31 alin. (1) și (3) din Legea nr. 64/1995 privind procedura reorganizării judiciare și a falimentului, republicată, cu modificările și completările ulterioare.** Excepția de neconstituționalitate a fost ridicată de Societatea Comercială „Westerland Com” — S.R.L. din Brăila cu ocazia soluționării recursului formulat împotriva Sentinței civile nr. 590 din 28 iunie 2002, pronunțată de Tribunalul Brăila în Dosarul nr. 4.181/2002.

În motivarea excepției de neconstituționalitate, autorul acesteia susține că dispozițiile legale criticate aduc atingere prevederilor constituționale ale art. 16 alin. (1), ale art. 21, 24 și 128, precum și prevederilor art. 6 pct. 1 și pct. 3

lit. b) din Convenția pentru apărarea drepturilor omului și a libertăților fundamentale. În acest sens, arată că prin dispozițiile legale criticate nu se asigură accesul la justiție al debitorului, printr-o cale efectivă de atac împotriva încheierii de deschidere a procedurii și împotriva celorlalte hotărâri pronunțate de judecătorul-sindic, în condițiile în care aceste hotărâri sunt definitive și executorii.

Instanța de judecată și-a exprimat opinia asupra excepției de neconstituționalitate cu care a fost sesizată Curtea Constituțională, în sensul că aceasta este neîntemeiată.

Potrivit prevederilor art. 24 alin. (1) din Legea nr. 47/1992, republicată, încheierea de sesizare a fost comunicată președinților celor două Camere ale Parlamentului și Guvernului, pentru a-și exprima punctele de vedere asupra excepției de neconstituționalitate ridicate.

Guvernul apreciază că excepția de neconstituționalitate este neîntemeiată. În acest sens, arată că „procedura reglementată de Legea nr. 64/1995 are un caracter cu totul special, scopul legii fiind acela de a reglementa un cadru procesual care să permită soluționarea cu celeritate a cauzei și evitarea, pe cât posibil, a devalorizării bunurilor din averea debitorului”. În acest scop legiuitorul a stabilit „termene procedurale mai scurte, dar se prezumă, în același timp, și preocuparea debitorului de a depune, cu maximă diligență, toate eforturile pentru apărarea intereselor sale, inclusiv formularea motivată a contestației la cererea creditorilor de deschidere a procedurii”.

Președinții celor două Camere ale Parlamentului nu au comunicat punctele lor de vedere asupra excepției de neconstituționalitate ridicate.

CURTEA,

examinând încheierea de sesizare, punctul de vedere al Guvernului, raportul întocmit în cauză de judecătorul-raportor, concluziile procurorului, dispozițiile legale criticate, raportate la prevederile Constituției, precum și dispozițiile Legii nr. 47/1992, reține următoarele:

Curtea Constituțională a fost legal sesizată și este competentă, potrivit dispozițiilor art. 144 lit. c) din Constituție, ale art. 1 alin. (1), ale art. 2, 3, 12 și 23 din Legea nr. 47/1992, republicată, să soluționeze excepția de neconstituționalitate ridicată.

Obiectul excepției de neconstituționalitate îl constituie dispozițiile art. 11, 12 și ale art. 31 alin. (1) și (3) din

Legea nr. 64/1995 privind procedura reorganizării judiciare și a falimentului, republicată în Monitorul Oficial al României, Partea I, nr. 608 din 13 decembrie 1999, modificată și completată prin Ordonanța Guvernului nr. 38/2002, publicată în Monitorul Oficial al României, Partea I, nr. 95 din 2 februarie 2002, ordonanță aprobată prin Legea nr. 82/2003, publicată în Monitorul Oficial al României, Partea I, nr. 194 din 26 martie 2003.

Aceste dispoziții legale au următoarea redactare:

— Art. 11: „*Hotărârile judecătorului-sindic sunt definitive și executorii. În condițiile legii, ele vor putea fi atacate cu recurs.*“;

— Art. 12: „*În orice stadiu al procedurii, tribunalul poate înlocui pe un judecător-sindic cu altul, prin încheiere motivată, dată în Camera de consiliu.*“;

— Art. 31 alin. (1) și (3): „*(1) Dacă cererea debitorului corespunde condițiilor stabilite la art. 25, 26 și 28, judecătorul-sindic va pronunța o sentință de deschidere a procedurii, pe care o va notifica în condițiile art. 58¹. În cazul în care creditorii se opun deschiderii procedurii în termen de 25 de zile de la emiterea notificării, judecătorul-sindic îi va cita, împreună cu debitorul, la o ședință în urma căreia va soluționa, deodată, printr-o încheiere, toate opozițiile. [...]*

(3) Dacă, în termen de 5 zile de la primirea copieii, debitorul contestă că ar fi în stare de insolvență, în condițiile stabilite la art. 29, judecătorul-sindic va ține, în termen de 10 zile, o ședință la care vor fi citați creditorii care au introdus cererea, debitorul, camera de comerț și industrie teritorială, respectiv asociația cooperatistă teritorială sau, după caz, națională.“

În susținerea neconstituționalității acestor texte de lege, autorul excepției invocă încălcarea următoarelor prevederi constituționale:

— Art. 16 alin. (1): „*Cetățenii sunt egali în fața legii și a autorităților publice, fără privilegii și fără discriminări.*“;

— Art. 21: „*(1) Orice persoană se poate adresa justiției pentru apărarea drepturilor, a libertăților și a intereselor sale legitime.*

(2) Nici o lege nu poate îngreuna exercitarea acestui drept.“;

— Art. 128: „*Împotriva hotărârilor judecătorești, părțile interesate și Ministerul Public pot exercita căile de atac, în condițiile legii.*“

A fost, de asemenea, invocată și încălcarea prevederilor art. 6 pct. 1 și pct. 3 lit. b) din Convenția pentru apărarea drepturilor omului și a libertăților fundamentale, care au următorul conținut: „*1. Orice persoană are dreptul la judecarea în mod echitabil, în mod public și într-un termen rezonabil a cauzei sale, de către o instanță independentă și imparțială, instituită de lege, care va hotărî fie asupra încălcării drepturilor și obligațiilor sale cu caracter civil, fie asupra temeiniciei oricărei acuzații în materie penală îndreptate împotriva sa. Hotărârea trebuie să fie pronunțată în mod public, dar accesul în sala de ședință poate fi interzis presei și publicului pe întreaga durată a procesului sau a unei părți a acestuia în interesul moralității, al ordinii publice ori al securității naționale într-o societate democratică, atunci când interesele minorilor sau protecția vieții private a părților la proces o impun, sau în măsura considerată absolut necesară de către instanță atunci*

când, în împrejurări speciale, publicitatea ar fi de natură să aducă atingere intereselor justiției. [...]

3. Orice acuzat are, în special, dreptul: [...]

b) să dispună de timpul și de înlesnirile necesare pregătirii apărării sale.“

Examinând excepția, Curtea constată că asupra constituționalității dispozițiilor legale criticate s-a pronunțat prin Decizia nr. 358 din 12 decembrie 2002, publicată în Monitorul Oficial al României, Partea I, nr. 187 din 25 martie 2003, respingând excepția ca neîntemeiată, cu motivarea că prevederile legale menționate sunt în concordanță cu dispozițiile art. 125 alin. (3) și ale art. 128 din Constituție, care lasă la latitudinea legiuitorului stabilirea competențelor instanțelor, a procedurii de judecată, precum și a căilor de atac.

Cu acel prilej Curtea a reținut că însuși textul art. 11 din Legea nr. 64/1995, republicată, prevede că hotărârile pronunțate de judecătorul-sindic pot fi atacate cu recurs, iar împotriva hotărârii de deschidere a procedurii partea interesată are deschisă calea opoziției, care, potrivit art. 31 alin. (1) din lege, va fi soluționată de judecătorul-sindic prin încheiere.

De asemenea, Curtea a constatat că dispozițiile legale criticate nu sunt contrare art. 16 alin. (1) din Constituție, întrucât prin limitarea numărului căilor de atac nu se aduce atingere principiului egalității. În jurisprudența sa, Curtea Constituțională a statuat că principiul egalității nu este sinonim cu uniformitatea, astfel încât la situații diferite poate exista un tratament juridic diferit.

Curtea a reținut, de asemenea, ca nefondată critica potrivit căreia prevederile art. 12 din lege ar permite ca desfășurarea procedurii să se facă înaintea unui judecător-sindic incompatibil, încălcându-se în felul acesta dreptul părților de a fi judecate de un judecător imparțial. Curtea a observat că dispozițiile Legii nr. 64/1995 au, în mare măsură, caracter de norme procesuale și că, în conformitate cu art. 128 din aceeași lege, acestea se completează cu prevederile Codului de procedură civilă. Prin urmare, partea interesată poate să invoce, în orice moment al procedurii, incompatibilitatea judecătorului-sindic, iar cererea de înlocuire a judecătorului, pe acest temei, să fie soluționată în conformitate cu normele Codului de procedură civilă.

În ceea ce privește susținerea că sunt încălcate dispozițiile art. 6 pct. 3 lit. b) din Convenția pentru apărarea drepturilor omului și a libertăților fundamentale, Curtea a constatat că acestea nu au aplicabilitate în cauză, deoarece se referă la drepturi procesuale ale persoanei acuzate de săvârșirea unei infracțiuni.

Neintervenind elemente noi de natură a reconsidera jurisprudența Curții Constituționale în materie, atât soluția, cât și considerentele deciziei sus-citate își mențin valabilitatea și în prezenta cauză.

Pentru considerentele expuse, în temeiul art. 144 lit. c) și al art. 145 alin. (2) din Constituție, al art. 13 alin. (1) lit. A.c), al art. 23 alin. (1) și (6), precum și al art. 25 alin. (1) și (3) din Legea nr. 47/1992, republicată,

C U R T E A

În numele legii

D E C I D E:

Respinge excepția de neconstituționalitate a dispozițiilor art. 11, 12 și ale art. 31 alin. (1) și (3) din Legea nr. 64/1995 privind procedura reorganizării judiciare și a falimentului, republicată, cu modificările și completările ulterioare, excepție ridicată de Societatea Comercială „Westerland Com” — S.R.L. din Brăila în Dosarul nr. 1.202/2002 al Curții de Apel Galați — Secția comercială și de contencios administrativ.

Definitivă și obligatorie.

Pronunțată în ședința publică din data de 3 iulie 2003.

PREȘEDINTE,

prof. univ. dr. **COSTICĂ BULAI**Magistrat-asistent șef,
Doina Suliman

C U R T E A C O N S T I T U Ț I O N A L Ă

D E C I Z I A Nr. 284

din 3 iulie 2003

referitoare la excepția de neconstituționalitate a dispozițiilor art. 29 alin. (1) din Legea nr. 64/1995 privind procedura reorganizării judiciare și a falimentului, republicată, cu modificările și completările ulterioare

Costică Bulai	— președinte
Nicolae Cochinescu	— judecător
Constantin Doldur	— judecător
Kozsokár Gábor	— judecător
Petre Ninosu	— judecător
Șerban Viorel Stănoiu	— judecător
Lucian Stângu	— judecător
Ioan Vida	— judecător
Florentina Baltă	— procuror
Doina Suliman	— magistrat-asistent șef

Pe rol se află soluționarea excepției de neconstituționalitate a dispozițiilor art. 29 alin. (1) din Legea nr. 64/1995 privind procedura reorganizării judiciare și a falimentului, republicată, cu modificările și completările ulterioare, excepție ridicată de Societatea Comercială „Truck Trans” — S.R.L. și de Societatea Comercială „Românul Prod Com” — S.R.L. din Bosanci, județul Suceava, în dosarele nr. 84/F/2002 și 85/F/2002 ale Tribunalului Suceava — Secția comercială și de contencios administrativ.

La apelul nominal lipsesc părțile, față de care procedura de citare este legal îndeplinită.

Curtea, având în vedere că excepțiile de neconstituționalitate ridicate în dosarele nr. 7C/2003 și 8C/2003 au un conținut identic, pune în discuție, din oficiu, problema conexării cauzelor.

Reprezentantul Ministerului Public, având în vedere dispozițiile art. 164 din Codul de procedură civilă, nu se opune conexării dosarelor.

Curtea, în temeiul dispozițiilor art. 16 din Legea nr. 47/1992, republicată, coroborate cu cele ale art. 164 din Codul de procedură civilă, dispune conexarea Dosarului nr. 8C/2003 la Dosarul nr. 7C/2003, care este primul înregistrat.

Cauza se află în stare de judecată.

Reprezentantul Ministerului Public, având în vedere jurisprudența în materie a Curții Constituționale, pune concluzii de respingere a excepției de neconstituționalitate ca neîntemeiată.

C U R T E A,

având în vedere actele și lucrările dosarului, constată următoarele:

Prin încheierile din 2 decembrie 2002, pronunțate în dosarele nr. 84/F/2002 și 85/F/2002, **Tribunalul Suceava — Secția comercială și de contencios administrativ a sesizat Curtea Constituțională cu excepția de neconstituționalitate a dispozițiilor art. 29 alin. (1) din Legea nr. 64/1995 privind procedura reorganizării judiciare și a falimentului, republicată, cu modificările și completările ulterioare.** Excepția a fost ridicată de Societatea Comercială „Truck Trans” — S.R.L. și de Societatea Comercială „Românul Prod Com” — S.R.L. din Bosanci, județul Suceava, în cauze ce au ca

obiect acțiuni formulate în temeiul Legii nr. 64/1995 de Direcția generală a finanțelor publice Suceava.

În motivarea excepției de neconstituționalitate, autorii acesteia susțin că dispozițiile legale criticate contravin prevederilor constituționale ale art. 41 alin. (1) și (2), ale art. 72 alin. (3) lit. l) și ale art. 134 alin. (2) lit. a), întrucât, în baza acestor dispoziții, orice creditor „are posibilitatea să frângă voința proprietarului debitor de a dispune de patrimoniul său pentru realizarea scopurilor economice la care este îndreptățit în calitatea lui de comerciant“. Totodată apreciază că „statul este cel care trebuie să asigure libertatea comerțului și nu să o limiteze prin solicitarea lichidării unui comerciant, participant la viața economică“.

Judecătorul-sindic apreciază că excepția de neconstituționalitate este neîntemeiată. În acest sens, arată că „garantarea dreptului de proprietate implică libertatea comerțului, însă acestei libertăți îi corespunde obligația corelativă a exercitării cu bună-credință a operațiunilor comerciale, între care plata creanțelor bugetare se situează prioritar“.

Potrivit prevederilor art. 24 alin. (1) din Legea nr. 47/1992, republicată, încheierea de sesizare a fost comunicată președinților celor două Camere ale Parlamentului și Guvernului, pentru a-și exprima punctele de vedere asupra excepției de neconstituționalitate ridicate.

Guvernul apreciază că excepția de neconstituționalitate este neîntemeiată, textul de lege criticat fiind în concordanță cu dispozițiile art. 41 alin. (1) și (2), ale art. 72 alin. (3) lit. l) și ale art. 134 alin. (2) lit. a) din Constituție. În acest sens, precizează că procedura reorganizării judiciare sau a falimentului poate fi deschisă numai în cazul în care creditorii au o creanță certă, lichidă și exigibilă, care nu a fost plătită de către un debitor care a încetat plățile timp de cel puțin 30 de zile. Astfel, afirmația autorului excepției, potrivit căreia dispozițiile art. 29 alin. (1) din Legea nr. 64/1995, republicată, ar frânge voința proprietarului debitor de a dispune de patrimoniul său, este considerată lipsită de suport juridic, întrucât patrimoniul este format atât din drepturi, cât și din obligații, iar acestea trebuie să fie exercitate, respectiv îndeplinite, cu bună-credință și cu respectarea dispozițiilor legale.

În ceea ce privește neconstituționalitatea textului de lege criticat în raport cu art. 72 alin. (3) lit. l) din Constituție, apreciază că acesta nu are incidență în cauză, deoarece cererea de deschidere a procedurii falimentului nu a fost formulată de către salariați pentru creanțe care izvorăsc din raporturi de muncă.

Referitor la înfrângerea art. 134 alin. (2) lit. a) din Constituție, Guvernul consideră că dispozițiile Legii nr. 64/1995 au ca scop tocmai asigurarea unui cadru legal, favorabil dezvoltării comerțului, deci nu poate fi primită critica potrivit căreia s-ar limita libertatea comerțului prin solicitarea lichidării unui comerciant, participant la viața economică.

Președinții celor două Camere ale Parlamentului nu au comunicat punctele lor de vedere asupra excepției de neconstituționalitate ridicate.

CURTEA,

examinând încheierea de sesizare, punctul de vedere al Guvernului, raportul întocmit în cauză de judecătorul-raportor, concluziile procurorului, dispozițiile legale criticate, raportate la prevederile Constituției, precum și dispozițiile Legii nr. 47/1992, reține următoarele:

Curtea Constituțională a fost legal sesizată și este competentă, potrivit dispozițiilor art. 144 lit. c) din Constituție, ale art. 1 alin. (1), ale art. 2, 3, 12 și 23 din Legea nr. 47/1992, republicată, să soluționeze excepția de neconstituționalitate ridicată.

Obiectul excepției de neconstituționalitate îl constituie dispozițiile art. 29 alin. (1) din Legea nr. 64/1995 privind procedura reorganizării judiciare și a falimentului, republicată în Monitorul Oficial al României, Partea I, nr. 608 din 13 decembrie 1999, modificată și completată de Ordonanța Guvernului nr. 38/2002, publicată în Monitorul Oficial al României, Partea I, nr. 95 din 2 februarie 2002, ordonanță aprobată cu modificări prin Legea nr. 82/2003, publicată în Monitorul Oficial al României, Partea I, nr. 194 din 26 martie 2003.

Aceste dispoziții legale au următoarea redactare:

— Art. 29 alin. (1): „*Orice creditor care are o creanță certă, lichidă și exigibilă poate introduce la tribunal o cerere împotriva unui debitor care, timp de cel puțin 30 de zile, a încetat plățile, în următoarele condiții:*

a) *dacă creanța izvorăște din raporturi de muncă sau raporturi obligaționale civile, creanța trebuie să aibă un quantum superior valorii însumate a 6 salarii medii pe economie, stabilite în condițiile legii și calculate la data formulării cererii introductive;*

b) *în celelalte cazuri creanța trebuie să aibă un quantum superior echivalentului în lei al sumei de 5.000 euro, calculat la data formulării cererii introductive;*

c) *în cazul unui creditor care deține creanțe din ambele categorii menționate la lit. a) și b), quantumul total al creanțelor trebuie să fie superior valorii însumate a 6 salarii medii pe economie, stabilite în condițiile legii și calculate la data formulării cererii introductive.“*

În susținerea neconstituționalității acestui text de lege, autorul excepției invocă încălcarea următoarelor prevederi constituționale:

— Art. 41 alin. (1) și (2): „(1) *Dreptul de proprietate, precum și creanțele asupra statului, sunt garantate. Conținutul și limitele acestor drepturi sunt stabilite de lege.*

(2) *Proprietatea privată este ocrotită în mod egal de lege, indiferent de titular. Cetățenii străini și apatrizii nu pot dobândi dreptul de proprietate asupra terenurilor.“;*

— Art. 72 alin. (3) lit. l): „(3) *Prin lege organică se reglementează: [...]*

l) *regimul general privind raporturile de muncă, sindicatele și protecția socială;“;*

— Art. 134 alin. (2) lit. a): „(2) *Statul trebuie să asigure: a) libertatea comerțului, protecția concurenței loiale, crearea cadrului favorabil pentru valorificarea tuturor factorilor de producție;“.*

Examinând excepția, Curtea constată că dispozițiile legale criticate au mai fost supuse controlului Curții

Constituționale, care a statuat că acestea nu contravin prevederilor constituționale ale art. 41 alin. (1) și (2) și nici celor ale art. 134 alin. (2) lit. a). În acest sens sunt Decizia nr. 189 din 10 octombrie 2000, publicată în Monitorul Oficial al României, Partea I, nr. 92 din 22 februarie 2001, și Decizia nr. 202 din 17 octombrie 2000, publicată în Monitorul Oficial al României, Partea I, nr. 80 din 15 februarie 2001. Cu acele prilejuri Curtea a reținut că introducerea cererii de deschidere a procedurii prevăzute de Legea nr. 64/1995 nu determină în mod automat restrângerea exercițiului unor drepturi ale debitorului sau executarea silită a debitorului, ci este începutul unei proceduri de reorganizare judiciară administrate de către judecătorul-sindic. Procedura reorganizării judiciare și a falimentului, prevăzută de Legea nr. 64/1995, reprezintă o procedură specială de executare silită aplicată unui debitor care a încetat plățile timp de cel puțin 30 de zile, cu scopul de a asigura egalitatea creditorilor, deoarece fiecare

dintre aceștia are dreptul la urmărirea debitorului său. Această procedură reprezintă un mijloc de constrângere a debitorului care nu și-a executat de bună voie obligațiile de plată, procedură ce încetează în cazul în care creanțele au fost acoperite în totalitate, astfel că dreptul de proprietate al debitorului nu este afectat în nici un fel. S-a mai reținut că, prin instituirea unei proceduri pentru plata pasivului debitorului aflat în încetare de plăți, se realizează respectarea întocmai a art. 134 alin. (2) lit. a) din Constituție, astfel că nu se limitează, în nici un mod, libertatea comerțului.

Deoarece nu au intervenit elemente noi care să justifice reconsiderarea jurisprudenței Curții, aceste soluții își mențin valabilitatea și în cauzele de față.

Referitor la critica privind înfrângerea prevederilor constituționale ale art. 72 alin. (3) lit. I), Curtea constată că acestea au ca obiect reglementarea regimului general al raporturilor de muncă, sindicate și protecția socială, astfel că nu pot fi reținute ca incidente în cauză.

Pentru considerentele expuse, în temeiul art. 144 lit. c) și al art. 145 alin. (2) din Constituție, al art. 13 alin. (1) lit. A.c), al art. 23 alin. (1) și (6), precum și al art. 25 alin. (1) și (3) din Legea nr. 47/1992, republicată,

CURTEA

În numele legii

DECIDE:

Respinge excepția de neconstituționalitate a dispozițiilor art. 29 alin. (1) din Legea nr. 64/1995 privind procedura reorganizării judiciare și a falimentului, republicată, cu modificările și completările ulterioare, excepție ridicată de Societatea Comercială „Truck Trans” — S.R.L. și de Societatea Comercială „Românul Prod Com” — S.R.L. din Bosanci, județul Suceava, în dosarele nr. 84/F/2002 și 85/F/2002 ale Tribunalului Suceava — Secția comercială și de contencios administrativ.

Definitivă și obligatorie.

Pronunțată în ședința publică din data de 3 iulie 2003.

PREȘEDINTE,

prof. univ. dr. **COSTICĂ BULAI**

Magistrat-asistent șef,
Doina Suliman

CURTEA CONSTITUȚIONALĂ

DECIZIA Nr. 288

din 3 iulie 2003

referitoare la excepția de neconstituționalitate a dispozițiilor art. 17, 18, 19 și 20 din Ordonanța Guvernului nr. 102/2000 privind statutul și regimul refugiaților în România, aprobată și modificată prin Legea nr. 323/2001, cu modificările și completările ulterioare

Costică Bulai — președinte
Nicolae Cochinescu — judecător
Constantin Doldur — judecător
Kozsokár Gábor — judecător
Petre Ninosu — judecător

Șerban Viorel Stănoiu — judecător
Lucian Stângu — judecător
Ioan Vida — judecător
Florentina Baltă — procuror
Doina Suliman — magistrat-asistent șef

Pe rol se află soluționarea excepției de neconstituționalitate a dispozițiilor art. 17, 18, 19 și 20 din Ordonanța Guvernului nr. 102/2000 privind statutul și regimul refugiaților în România, aprobată și modificată prin Legea nr. 323/2001, cu modificările și completările ulterioare, excepție ridicată de Farajollah Nader din Iran în Dosarul nr. 13.804/2002 al Judecătoria Sectorului 1 București, Mohamad Mustafa și Ali Mahmud Basher din Siria și Sudad Bahgat Mohamed Salih din Irak în dosarele nr. 683/2003, nr. 684/2003 și nr. 11.777/2002 ale Judecătoria Sectorului 6 București.

La apelul nominal Sudad Bahgat Mohamed Salih este prezent personal și asistat de avocatul Eugenia Crângariu. Lipsesc ceilalți autori ai excepției și Oficiul Național pentru Refugiați, față de care procedura de citare este legal îndeplinită.

Curtea, având în vedere că excepțiile de neconstituționalitate ridicate în dosarele nr. 72C/2003, nr. 80C/2000, nr. 81C/2003 și nr. 82C/2003 au conținut identic, pune în discuție, din oficiu, problema conexării cauzelor.

Avocatul nu se opune conexării cauzelor.

Reprezentantul Ministerului Public, având în vedere art. 164 din Codul de procedură civilă, nu se opune conexării dosarelor.

Curtea, în temeiul dispozițiilor art. 16 din Legea nr. 47/1992, republicată, coroborate cu cele ale art. 164 din Codul de procedură civilă, dispune conexarea dosarelor nr. 80C/2003, nr. 81C/2003 și nr. 82C/2003 la Dosarul nr. 72C/2003, care este primul înregistrat.

Avocatul Eugenia Crângariu solicită admiterea excepției de neconstituționalitate pentru motivele invocate cu ocazia ridicării excepției în fața instanței judecătorești, motive depuse în scris la dosar.

Reprezentantul Ministerului Public, având în vedere jurisprudența în materie a Curții Constituționale, pune concluzii de respingere a excepției de neconstituționalitate ca neîntemeiată.

CURTEA,

având în vedere actele și lucrările dosarului, constată următoarele:

Prin Încheierea din 19 septembrie 2002, pronunțată în Dosarul nr. 13.804/2002 de Judecătoria Sectorului 1 București, și încheierile din 13 ianuarie 2003 și 20 noiembrie 2002, pronunțate în Dosarele nr. 683/2003, nr. 684/2003 și nr. 11.777/2002 de Judecătoria Sectorului 6 București, **Curtea Constituțională a fost sesizată cu excepția de neconstituționalitate a dispozițiilor art. 17, 18, 19 și 20 din Ordonanța Guvernului nr. 102/2000 privind statutul și regimul refugiaților în România, aprobată și modificată prin Legea nr. 323/2001, cu modificările și completările ulterioare.** Excepția a fost ridicată de Farajollah Nader din Iran, Mohamad Mustafa și Ali Mahmud Basher din Siria și Sudad Bahgat Mohamed Salih din Irak.

În motivarea excepției de neconstituționalitate, autorii acesteia susțin, în esență, că dispozițiile de lege criticate

contravin prevederilor constituționale ale art. 18 alin. (1) și (2), cu trimitere la art. 11 alin. (2), art. 20 alin. (1), art. 16 alin. (1) și (2), art. 21, 22, 23, 24, 49 și 51. De asemenea, apreciază că sunt încălcate prevederile Convenției pentru apărarea drepturilor omului și a libertăților fundamentale, precum și prevederile Convenției de la Geneva din 1951 privind Statutul refugiaților.

Instanțele de judecată apreciază că textele de lege criticate nu contravin prevederilor constituționale invocate. Ele consideră, în esență, că dispozițiile Ordonanței Guvernului nr. 102/2000 instituie o procedură specială, derogatorie, ulterioară și completatoare a procedurii considerate de drept comun, care vine să asigure garanții în plus solicitantului de azil.

Potrivit prevederilor art. 24 alin. (1) din Legea nr. 47/1992, republicată, încheierile de sesizare au fost comunicate președinților celor două Camere ale Parlamentului și Guvernului, pentru a-și exprima punctele de vedere asupra excepției de neconstituționalitate ridicate, iar în conformitate cu art. 18¹ din Legea nr. 35/1997, cu modificările ulterioare, a fost solicitat punctul de vedere al instituției Avocatul Poporului.

Guvernul apreciază că sunt neîntemeiate criticile de neconstituționalitate aduse dispozițiilor legale ce fac obiectul excepției. Astfel, se arată că procedura accelerată reglementată de Ordonanța Guvernului nr. 102/2000 este aplicabilă nu numai cererilor privind acordarea statutului de refugiat, ci și celor privind protecția umanitară condiționată, textul legal neoperând nici o distincție în acest sens, nici chiar atunci când prevede expres care anume cereri nu pot face obiectul acestei proceduri. De asemenea, se reține că protecția umanitară condiționată reprezintă o formă de protecție suplimentară, acordată în ipoteza în care solicitantul nu îndeplinește condițiile prevăzute de lege pentru acordarea statutului de refugiat, observându-se în același timp că prevederile ordonanței, printre care și cele ale art. 14 alin. (4) și (5) la care face trimitere autorul excepției, fac mențiune despre cereri sau proceduri la modul general ori despre acordarea statutului de refugiat, înțelegând prin aceasta și obligativitatea pronunțării asupra acordării protecției umanitare condiționate, atunci când sunt îndeplinite condițiile. Nici dreptul la apărare și nici cel la un proces echitabil nu sunt considerate a fi încălcate de către dispozițiile legale criticate, petentul bucurându-se în acest sens de garanțiile și drepturile procesuale prevăzute în art. 13 din Ordonanța Guvernului nr. 102/2000. De altfel, în aceeași ordine de idei, sunt invocate și prevederile constituționale ale art. 125 alin. (3), potrivit cărora competența și procedura de judecată sunt stabilite de lege, și cele ale art. 128, care lasă libertate legiuitorului de a institui condițiile de exercitare a căilor de atac împotriva hotărârilor judecătorești de către părțile interesate și Ministerul Public. De asemenea, este amintită și jurisprudența Curții Constituționale, concretizată în Decizia nr. 293/2001 și Decizia nr. 330/2002, prin care s-a statuat că art. 6 pct. 1 din Convenția pentru apărarea drepturilor omului și a libertăților fundamentale nu impune mai multe grade de jurisdicție la soluționarea cauzelor de natură civilă.

Avocatul Poporului consideră că excepția de neconstituționalitate este neîntemeiată. Astfel, arată că, deoarece între prevederile legale criticate și cele ale Convenției din anul 1951, completată cu Protocolul adițional din 1967, acte adoptate sub egida O.N.U., nu există neconcordanțe, în cauză nu se justifică aplicarea cu prioritate a instrumentelor juridice internaționale. Astfel fiind, se consideră că nu poate fi reținută critica de neconstituționalitate a art. 17, 18, 19 și 20 din Ordonanța Guvernului nr. 102/2000, aprobată și modificată prin Legea nr. 323/2001, cu modificările și completările ulterioare, în raport cu art. 11 alin. (2), respectiv art. 20 din Constituție. În susținerea acestui punct de vedere se arată că referirea exclusivă a art. 20 din ordonanță la procedura de soluționare a cererilor de acordare a statutului de refugiat, respinse ca evident nefondate, fără trimitere la procedura specifică refuzului acordării protecției umanitare condiționate, se justifică prin caracterul subsidiar al acestei ultime forme de protecție. Astfel, în timp ce acordarea statutului de refugiat se face la cererea străinului, cu condiția îndeplinirii criteriilor prevăzute de lege, protecția umanitară condiționată se poate acorda străinului care nu îndeplinește condițiile pentru acordarea statutului de refugiat, dar care dovedește că se află în una dintre situațiile expres prevăzute de lege. De altfel, în acest sens se consideră că sunt și dispozițiile legale care reglementează procedura accelerată și care prevăd că hotărârea de acordare a protecției umanitare condiționate cuprinde și motivele neacordării statutului de refugiat. În ceea ce privește susținerea autorului excepției, referitoare la imposibilitatea exercitării recursului împotriva hotărârii de respingere a cererii de recunoaștere a unei forme de protecție, se apreciază că aceste critici trebuie raportate la prevederile constituționale ale art. 128, din care reiese că legiuitorul, în considerarea unor situații speciale, așa cum este situația refugiaților în afara țării de origine, este liber să stabilească reguli speciale de procedură privind exercitarea căilor de atac, sens în care este amintită Decizia nr. 334/2001 a Curții Constituționale. De asemenea, consideră că, în condițiile în care în Ordonanța Guvernului nr. 102/2000 este prevăzută expres posibilitatea solicitantului de a fi asistat de un avocat sau de un reprezentant al organizațiilor guvernamentale în domeniul drepturilor omului, de a beneficia de interpret, precum și de a contesta hotărârea pronunțată în faza administrativă, în fața unei instanțe judecătorești independente, textele legale criticate nu pot fi considerate ca aducând atingere principiului constituțional al liberului acces la justiție ori garanțiilor procesuale care condiționează, într-o societate democratică, procesul echitabil. În sfârșit, menționează că nu poate fi reținută nici critica dispozițiilor legale criticate în raport cu art. 51 din Constituție, respectiv art. 2 și 3 din Convenția pentru apărarea drepturilor omului și a libertăților fundamentale, acestea nefiind incidente în cauză.

Președinții celor două Camere ale Parlamentului nu au comunicat punctele lor de vedere asupra excepției de neconstituționalitate ridicate.

CURTEA,

examinând încheierile de sesizare, punctele de vedere ale Guvernului și Avocatului Poporului, rapoartele întocmite în cauze de judecătorul-raportor, susținerile părții prezente, concluziile procurorului, dispozițiile legale criticate, raportate la prevederile Constituției, precum și dispozițiile Legii nr. 47/1992, reține următoarele:

Curtea Constituțională a fost legal sesizată și este competentă, potrivit dispozițiilor art. 144 lit. c) din Constituție, precum și celor ale art. 1 alin. (1), ale art. 2, 3, 12 și 23 din Legea nr. 47/1992, republicată, să soluționeze excepția de neconstituționalitate ridicată.

Obiectul excepției de neconstituționalitate îl constituie dispozițiile art. 17—20 din Ordonanța Guvernului nr. 102/2000, publicată în Monitorul Oficial al României, Partea I, nr. 436 din 3 septembrie 2000, aprobată și modificată prin Legea nr. 323/2001, cu modificările și completările ulterioare, publicată în Monitorul Oficial al României, Partea I, nr. 342 din 27 iunie 2001, cu modificările și completările ulterioare.

Dispozițiile legale criticate au următoarea redactare:

— Art. 17: „(1) *Fac obiectul procedurii accelerate:*

a) *cererile evident nefondate;*

b) *cererile persoanelor care, prin activitatea ori prin apartenența lor la o anumită grupare, prezintă un pericol pentru siguranța națională ori pentru ordinea publică în România;*

c) *cererile persoanelor care provin dintr-o țară unde, în general, nu există risc serios de persecuție.*

(2) *De asemenea, pot face obiectul procedurii accelerate și cererile persoanelor care se află în una dintre situațiile prevăzute la art. 4.*

(3) *Cererile de acordare a statutului de refugiat minorilor neînsoțiți nu pot fi soluționate în procedura accelerată.“;*

— Art. 18: (1) *Cererea pentru acordarea statutului de refugiat este considerată evident nefondată dacă se constată:*

a) *lipsa de fundament a invocării unei temeri de persecuție în țara de origine, în condițiile art. 2 alin. (1);*

b) *inducerea în eroare, în mod deliberat, a organelor cu competențe în materie de refugiați ori recurgerea în mod abuziv, cu rea-credință, la procedura de acordare a statutului de refugiat.*

(2) *Lipsa de fundament a invocării unei temeri de persecuție în țara de origine există în următoarele cazuri:*

a) *solicitantul nu invocă nici o temere de persecuție în sensul art. 2 alin. (1);*

b) *solicitantul nu oferă date sau informații în sensul că ar fi expus unei temeri de persecuție ori relațiile sale nu conțin detalii circumstanțiale sau personale;*

c) *cererea este evident lipsită de credibilitate, în sensul că relatarea solicitantului este incoerentă, contradictorie sau flagrant neadevărată față de situația din țara sa de origine;*

d) *solicitantul avea posibilitatea refugiului intern, recunoscută și de Înalțul Comisariat al Națiunilor Unite pentru Refugiați.*

(3) *Inducerea în eroare, în mod deliberat, a organelor cu competențe în materie de refugiați ori recurgerea abuzivă la procedura de acordare a statutului de refugiat există în toate*

cazurile în care solicitantul, fără a oferi o explicație plauzibilă, se află în una dintre următoarele situații:

a) a depus cererea sub o identitate falsă sau a prezentat documente false ori falsificate, susținând că sunt autentice;

b) după depunerea cererii, în mod deliberat a prezentat elemente false în legătură cu aceasta;

c) cu rea-credință a distrus, a deteriorat, a aruncat sau a împrăștiat documentul pentru trecerea frontierei sau un document relevant pentru cererea sa, fie pentru a-și stabili o identitate falsă în scopul solicitării și acordării statutului de refugiat, fie pentru a îngreuna soluționarea cererii sale;

d) în mod deliberat a ascuns faptul că a mai depus anterior o cerere pentru acordarea statutului de refugiat în una sau mai multe țări, în special atunci când s-a folosit de o identitate falsă;

e) a depus o cerere pentru acordarea statutului de refugiat, cu scopul evident de a împiedica punerea iminentă în executare a unei măsuri dispuse de autoritățile competente, de scoatere din țară sau de expulzare, deși anterior dispunerii unei astfel de măsuri a avut posibilitatea să depună o asemenea cerere;

f) a încălcat în mod flagrant obligațiile prevăzute la art. 13;

g) a depus cererea pentru acordarea statutului de refugiat după ce anterior unei examinări, care conține garanțiile procedurale adecvate și în conformitate cu prevederile Convenției privind Statutul refugiaților, încheiată la Geneva la 28 iulie 1951, i s-a respins o astfel de cerere într-o țară terță sigură.

(4) Motivele enumerate la alin. (1) nu pot să prevaleze temerii bine întemeiate de persecuție conform art. 2 alin. (1).“;

— Art. 19: „(1) Sunt considerate țări în care în general nu există risc serios de persecuție, în sensul art. 2 alin. (1), statele membre ale Uniunii Europene, precum și alte state stabilite, la propunerea Oficiului Național pentru Refugiați, prin ordin al ministrului de interne, pe baza următoarelor criterii:

a) numărul cererilor pentru acordarea statutului de refugiat formulate de cetățenii țării respective și coeficienții de acordare a acestui statut;

b) situația respectării drepturilor fundamentale ale omului;

c) funcționarea principiilor democratice, a pluralismului politic și a alegerilor libere, precum și existența unor instituții democratice funcționale, care să asigure garantarea și respectarea drepturilor fundamentale ale omului;

d) existența unor factori de stabilitate.

(2) Pot fi luate în considerare și alte criterii de evaluare decât cele prevăzute la alin. (1).

(3) Cererea străinului care provine dintr-o țară în care în general nu există un risc de persecuție este respinsă ca evident nefondată, cu excepția cazului în care situația de fapt sau dovezile prezentate de solicitant arată existența unei temerii bine întemeiate de persecuție în sensul art. 2 alin. (1); în acest caz solicitantul primește accesul la procedura prevăzută la art. 7—16.“;

— Art. 20: „(1) Funcționarul prevăzut la art. 12 alin. (2), după efectuarea interviului și analizarea motivelor invocate pentru acordarea statutului de refugiat, se pronunță în termen de 3 zile de la primirea cererii.

(2) În cazul în care a fost pronunțată o hotărâre de respingere a cererii ca evident nefondată sau în temeiul art. 4, termenul de depunere a plângerii este de 2 zile de la comunicare.

(3) Plângerea este de competența judecătoriei în a cărei rază teritorială își are sediul Oficiul Național pentru Refugiați sau în raza căreia își are reședința contestatarul.

(4) Instanța soluționează plângerea, cu prezența obligatorie a procurorului, în termen de 10 zile și pronunță o hotărâre motivată.

(5) Hotărârea instanței este definitivă și irevocabilă.“

În susținerea neconstituționalității acestor texte de lege, autorii excepției invocă încălcarea următoarelor prevederi constituționale:

— Art. 11 alin. (2): „Tratatele ratificate de Parlament, potrivit legii, fac parte din dreptul intern.“;

— Art. 16 alin. (1) și (2): „(1) Cetățenii sunt egali în fața legii și a autorităților publice, fără privilegii și fără discriminări.

(2) Nimeni nu este mai presus de lege.“;

— Art. 18: „(1) Cetățenii străini și apatrizii care locuiesc în România se bucură de protecția generală a persoanelor și a averilor, garantată de Constituție și de alte legi.

(2) Dreptul de azil se acordă și se retrage în condițiile legii, cu respectarea tratatelor și a convențiilor internaționale la care România este parte.“;

— Art. 20 alin. (1): „Dispozițiile constituționale privind drepturile și libertățile cetățenilor vor fi interpretate și aplicate în concordanță cu Declarația Universală a Drepturilor Omului, cu pactele și cu celelalte tratate la care România este parte.“;

— Art. 21: „(1) Orice persoană se poate adresa justiției pentru apărarea drepturilor, a libertăților și a intereselor sale legitime.

(2) Nici o lege nu poate îngreuna exercitarea acestui drept.“;

— Art. 22: „(1) Dreptul la viață, precum și dreptul la integritate fizică și psihică ale persoanei sunt garantate.

(2) Nimeni nu poate fi supus torturii și nici unui fel de pedeapsă sau de tratament inuman ori degradant.

(3) Pedeapsa cu moartea este interzisă.“;

— Art. 23: „(1) Libertatea individuală și siguranța persoanei sunt inviolabile.

(2) Percheziționarea, reținerea sau arestarea unei persoane sunt permise numai în cazurile și cu procedura prevăzute de lege.

(3) Reținerea nu poate depăși 24 de ore.

(4) Arestarea se face în temeiul unui mandat emis de magistrat, pentru o durată de cel mult 30 de zile. Asupra legalității mandatului, arestatul se poate plânga judecătorului, care este obligat să se pronunțe prin hotărâre motivată. Prelungirea arestării se aprobă numai de instanța de judecată.

(5) Celui reținut sau arestat i se aduc de îndată la cunoștință, în limba pe care o înțelege, motivele reținerii sau ale arestării, iar învinuirea, în cel mai scurt termen; învinuirea se aduce la cunoștință numai în prezența unui avocat, ales sau numit din oficiu.

(6) Eliberarea celui reținut sau arestat este obligatorie, dacă motivele acestor măsuri au dispărut.

(7) Persoana arestată preventiv are dreptul să ceară punerea sa în libertate provizorie, sub control judiciar sau pe cauțiune.

(8) Până la rămânerea definitivă a hotărârii judecătorești de condamnare, persoana este considerată nevinovată.

(9) Nici o pedeapsă nu poate fi stabilită sau aplicată decât în condițiile și în temeiul legii.;

— Art. 24: „(1) Dreptul la apărare este garantat.

(2) În tot cursul procesului, părțile au dreptul să fie asistate de un avocat, ales sau numit din oficiu.“;

— Art. 49: „(1) Exercițiul unor drepturi sau al unor libertăți poate fi restrâns numai prin lege și numai dacă se impune, după caz, pentru: apărarea siguranței naționale, a ordinii, a sănătății ori a moralei publice, a drepturilor și a libertăților cetățenilor; desfășurarea instrucției penale; prevenirea consecințelor unei calamități naturale ori ale unui sinistru deosebit de grav.

(2) Restrângerea trebuie să fie proporțională cu situația care a determinat-o și nu poate atinge existența dreptului sau a libertății.“;

— Art. 51: „Respectarea Constituției, a supremației sale și a legilor este obligatorie.“

De asemenea, mai sunt invocate următoarele prevederi din reglementări internaționale:

Convenția pentru apărarea drepturilor omului și a libertăților fundamentale:

— Art. 2: „1. Dreptul la viață al oricărei persoane este protejat prin lege. Moartea nu poate fi cauzată cuiva în mod intenționat, decât în executarea unei sentințe capitale pronunțate de un tribunal în cazul în care infracțiunea este sancționată cu această pedeapsă prin lege.

2. Moartea nu este considerată ca fiind cauzată prin încălcarea acestui articol în cazurile în care aceasta ar rezulta dintr-o recurgere absolut necesară la forță:

a) pentru a asigura apărarea oricărei persoane împotriva violenței ilegale;

b) pentru a efectua o arestare legală sau pentru a împiedica evadarea unei persoane legal deținute;

c) pentru a reprima, conform legii, tulburări violente sau o insurecție.“;

— Art. 3: „Nimeni nu poate fi supus torturii, nici pedepselor sau tratamentelor inumane ori degradante.“;

— Art. 8: „1. Orice persoană are dreptul la respectarea vieții sale private și de familie, a domiciliului său și a corespondenței sale.

2. Nu este admis amestecul unei autorități publice în exercitarea acestui drept decât în măsura în care acest amestec este prevăzut de lege și dacă constituie o măsură care, într-o societate democratică, este necesară pentru securitatea națională, siguranța publică, bunăstarea economică a țării, apărarea ordinii și prevenirea faptelor penale, protejarea sănătății sau a moralei, ori protejarea drepturilor și libertăților altora.“;

— Art. 9: „1. Orice persoană are dreptul la libertatea de gândire, de conștiință și de religie; acest drept include libertatea de a-și schimba religia sau convingerea, precum și libertatea de a-și manifesta religia sau convingerea în mod individual sau în colectiv, în public sau în particular, prin cult, învățământ, practici și îndeplinirea ritualurilor.

2. Libertatea de a-și manifesta religia sau convingerile nu poate face obiectul altor restrângeri decât acelea care, prevăzute de lege, constituie măsuri necesare, într-o societate democratică, pentru siguranța publică, protecția ordinii, a sănătății sau a moralei publice ori pentru protejarea drepturilor și libertăților altora.“;

— Art. 10: „1. Orice persoană are dreptul la libertatea de exprimare. Acest drept cuprinde libertatea de opinie și libertatea de a primi sau de a comunica informații ori idei fără amestecul autorităților publice și fără a ține seama de frontiere. Prezentul articol nu împiedică statele să supună societățile de radiodifuziune, de cinematografie sau de televiziune unui regim de autorizare.

2. Exercițarea acestor libertăți ce comportă îndatoriri și responsabilități poate fi supusă unor formalități, condiții, restrângeri sau sancțiuni prevăzute de lege, care constituie măsuri necesare, într-o societate democratică, pentru securitatea națională, integritatea teritorială sau siguranța publică, apărarea ordinii și prevenirea infracțiunilor, protecția sănătății sau a moralei, protecția reputației sau a drepturilor altora, pentru a împiedica divulgarea de informații confidențiale sau pentru a garanta autoritatea și imparțialitatea puterii judecătorești.“;

— Art. 13: „Orice persoană, ale cărei drepturi și libertăți recunoscute de prezenta convenție au fost încălcate, are dreptul să se adreseze efectiv unei instanțe naționale, chiar și atunci când încălcarea s-ar datora unor persoane care au acționat în exercitarea atribuțiilor lor oficiale.“;

— Art. 14: „Exercițarea drepturilor și libertăților recunoscute de prezenta convenție trebuie să fie asigurată fără nici o deosebire bazată, în special, pe sex, rasă, culoare, limbă, religie, opinii politice sau orice alte opinii, origine națională sau socială, apartenență la o minoritate națională, avere, naștere sau orice altă situație.“;

— Art. 31 și 33 din Convenția privind Statutul refugiaților, încheiată la Geneva în 1951:

— Art. 31: „Refugiați aflați ilegal în țara de primire

1. Statele contractante nu vor aplica sancțiuni penale, pe motivul intrării sau șederii lor ilegale, refugiaților care, sosind direct din teritoriul unde viața sau libertatea lor erau amenințate în sensul prevăzut de art. 1, intră sau se găsesc pe teritoriul lor fără autorizație, sub rezerva prezentării lor fără întârziere la autorități pentru a le expune motivele, recunoscute ca valabile, ale intrării sau prezenței lor ilegale.

2. Statele contractante nu vor aplica, în ce privește deplasările acestor refugiați, alte restricții decât acelea care sunt necesare; aceste restricții vor fi aplicate numai până la reglementarea statutului lor de refugiați în țara respectivă sau până la obținerea admiterii în altă țară. În vederea acestei ultime admiteri, statele contractante vor acorda acestor refugiați un termen rezonabil și toate facilitățile necesare.“;

— Art. 33: „Interdicția de expulzare și returnare

1. Nici un stat contractant nu va expulza sau returna, în nici un fel, un refugiat peste frontierele teritoriilor unde viața sau libertatea sa ar fi amenințate pe motiv de rasă, religie, naționalitate, apartenența la un anumit grup social sau opinii politice.

2. *Beneficiul prezentei dispoziții nu va putea totuși fi invocat de către un refugiat față de care ar exista motive serioase de a fi considerat ca un pericol pentru securitatea țării unde se găsește sau care, fiind condamnat definitiv pentru o crimă sau un delict deosebit de grav, constituie o amenințare pentru comunitatea țării respective.*“

Din examinarea excepției de neconstituționalitate, astfel cum a fost aceasta formulată de autorii ei, Curtea observă că majoritatea criticilor se sprijină pe invocarea existenței unei neconcordanțe între concepția legislativă română asupra procedurii accelerate de soluționare a cererilor de acordare a protecției pentru străini și reglementările internaționale privind aceeași materie. Astfel, se susține că, spre deosebire de Rezoluția de la Londra din 1992, reglementarea română nu prevede criteriile clare de delimitare a sferei cererilor evident nefondate. De asemenea, se susține că efectul primar al dispozițiilor art. 18 alin. (3) lit. e) este acela că „introduc o clauză de excludere care nu este prevăzută de Convenția de la Geneva. Mai mult, aceste dispoziții fac abstracție de regulile privitoare la refugiații *sur place*“. Toate aceste critici nu reprezintă însă chestiuni de constituționalitate care să facă obiectul controlului Curții Constituționale, ci de interpretare a legii, instanța judecătorească fiind cea chemată să facă aplicarea dispozițiilor art. 20 alin. (2) din Constituție, care stabilește că, „*Dacă există neconcordanțe între pactele și tratatele privitoare la drepturile fundamentale ale omului, la care România este parte, și legile interne, au prioritate reglementările internaționale*“. Într-adevăr, așa cum se arată în art. 2 alin. (3) din Legea nr. 47/1992 privind organizarea și funcționarea Curții Constituționale, republicată, „[...] *Curtea Constituțională nu se poate pronunța asupra modului de interpretare și aplicare a legii, ci numai asupra înțelesului său contrar Constituției*“.

Astfel fiind, Curtea consideră că nu poate fi reținută nici critica referitoare la încălcarea de către textele legale criticate a dispozițiilor constituționale ale art. 11 alin. (2), art. 18 și ale art. 20 alin. (2).

De asemenea, avându-se în vedere că autorii excepției invocă, în continuarea celor arătate mai sus, că dispozițiile art. 18 alin. (1) lit. a), alin. (2) lit. b) și alin. (3) lit. e) aduc atingere art. 49 din Constituție, se observă că, în jurisprudența sa, prin Decizia nr. 209 din 28 iunie 2001, publicată în Monitorul Oficial al României, Partea I, nr. 674 din 25 octombrie 2001, Curtea Constituțională s-a mai pronunțat asupra conformității procedurii accelerate reglementate în art. 17—20 din Ordonanța Guvernului nr. 102/2000 cu acest text constituțional, statuând că textele de lege criticate nu conțin restrângeri speciale ale exercițiului unor drepturi pentru străinii care urmează procedura de acordare a unei forme de protecție din partea statului român.

Cu același prilej Curtea a reținut și că dispozițiile art. 20 alin. (5) din ordonanță nu opresc în realitate părțile interesate de a apela la instanțele judecătorești, de a fi apărate și de a se prevala de toate garanțiile procesuale care condiționează într-o societate democratică procesul echitabil. Într-adevăr, așa cum reiese din interpretarea dispozițiilor constituționale ale art. 125 alin. (3) și ale art. 128,

accesul la justiție nu presupune și accesul la toate mijloacele procedurale prin care se înfăptuiește justiția, iar instaurarea regulilor de desfășurare a procesului în fața instanțelor judecătorești, deci și reglementarea căilor ordinare sau extraordinare de atac, este de competența exclusivă a legiuitorului, care poate institui, în considerarea unor situații deosebite, reguli speciale de procedură. Astfel, accesul liber la justiție nu înseamnă accesul la toate structurile judecătorești și la toate căile de atac. Relevante în acest sens sunt Decizia Plenumului nr. 1 din 8 februarie 1994, publicată în Monitorul Oficial al României, Partea I, nr. 69 din 16 martie 1994, precum și Decizia nr. 66 din 27 februarie 2001, publicată în Monitorul Oficial al României, Partea I, nr. 169 din 4 aprilie 2001, prin care s-a reținut că art. 13 din Convenția pentru apărarea drepturilor omului și a libertăților fundamentale nu impune un anumit număr al gradelor de jurisdicție sau un anumit număr al căilor de atac. De asemenea, Curtea Europeană a Drepturilor Omului, prin hotărârea pronunțată în cazul „*Golder împotriva Regatului Unit*“, 1975, a statuat: „Dreptul de acces la tribunale, apreciază Curtea, nu este absolut. Fiind vorba de un drept pe care convenția l-a recunoscut fără să-l definească în sensul restrâns al cuvântului, există posibilitatea limitărilor implicit admise chiar în afara limitelor care circumscriu conținutul oricărui drept.“ Ca urmare, nu poate fi reținută nici încălcarea art. 14 din Convenție.

De asemenea, tot în Decizia nr. 209/2001 a Curții Constituționale Curtea a statuat și că dispozițiile art. 16 alin. (1) din Constituție, care reglementează egalitatea cetățenilor în fața legii și a autorităților publice, nu sunt aplicabile cauzelor referitoare la străini, întrucât acest text constituțional are în vedere persoane care au calitatea de cetățean.

De asemenea, autorii excepției critică textele de lege menționate și cu referire la prevederile constituționale cuprinse în art. 51. Curtea observă însă că acestea nu conțin nici o dispoziție care să contravină principiului respectării Constituției și a legilor.

Referitor la prevederile cuprinse în Convenția pentru apărarea drepturilor omului și a libertăților fundamentale, și anume cele care privesc procesul echitabil și dreptul persoanei de a se plânge unei instanțe, Curtea reține că textele legale criticate de autorul excepției nu opresc în realitate părțile interesate de a apela la instanțele judecătorești, de a fi apărate și de a se prevala de toate garanțiile procesuale care condiționează într-o societate democratică procesul echitabil. De asemenea, Curtea consideră că nu sunt incidente în cauză nici celelalte dispoziții din Convenția pentru apărarea drepturilor omului și a libertăților fundamentale invocate de autorii excepției, respectiv art. 2, 3, 8, 9 și 10, al căror obiect îl constituie dreptul la viață, interzicerea torturii, dreptul la respectarea vieții private și de familie, libertatea de gândire, de conștiință și de religie și libertatea de exprimare.

Dispozițiile legale ce fac obiectul excepției de neconstituționalitate sunt în deplină concordanță și cu prevederile din Convenția privind Statutul refugiaților, încheiată la Geneva în 1951, referitoare la expulzare și returnare.

Pentru considerentele expuse, în temeiul art. 144 lit. c) și al art. 145 alin. (2) din Constituție, al art. 13 alin. (1) lit. A.c), al art. 23 alin. (1) și (6), precum și al art. 25 alin. (1) și (3) din Legea nr. 47/1992, republicată,

CURTEA

În numele legii

DECIDE:

Respinge excepția de neconstituționalitate a dispozițiilor art. 17, 18, 19 și 20 din Ordonanța Guvernului nr. 102/2000 privind statutul și regimul refugiaților în România, aprobată și modificată prin Legea nr. 323/2001, cu modificările și completările ulterioare, excepție ridicată de Farajollah Nader din Iran în Dosarul nr. 13.804/2002 al Judecătoriei Sectorului 1 București, Mohamad Mustafa și Ali Mahmud Basher din Siria și Sudad Bahgat Mohamed Salih din Irak în dosarele nr. 683/2003, 684/2003 și 11.777/2002 ale Judecătoriei Sectorului 6 București.

Definitivă și obligatorie.

Pronunțată în ședința publică din data de 3 iulie 2003.

PREȘEDINTE,

prof. univ. dr. **COSTICĂ BULAI**Magistrat-asistent șef,
Doina Suliman

CURTEA CONSTITUȚIONALĂ

DECIZIA Nr. 289

din 3 iulie 2003

referitoare la excepția de neconstituționalitate a dispozițiilor art. 60 din Ordonanța Guvernului nr. 7/2001 privind impozitul pe venit, aprobată și modificată prin Legea nr. 493/2002

Costică Bulai	— președinte
Nicolae Cochinescu	— judecător
Constantin Doldur	— judecător
Kozsokár Gábor	— judecător
Petre Ninosu	— judecător
Șerban Viorel Stănoiu	— judecător
Lucian Stângu	— judecător
Ioan Vida	— judecător
Florentina Baltă	— procuror
Doina Suliman	— magistrat-asistent șef

Pe rol se află soluționarea excepției de neconstituționalitate a dispozițiilor art. 57 din Ordonanța Guvernului nr. 73/1999 privind impozitul pe venit, excepție ridicată de Mariana Togoe în Dosarul nr. 55/2003 al Tribunalului Brașov — Secția comercială și de contencios administrativ.

La apelul nominal lipsesc părțile, față de care procedura de citare este legal îndeplinită.

Reprezentantul Ministerului Public pune concluzii de respingere a excepției de neconstituționalitate ca neîntemeiată. Arată că, anterior sesizării Curții Constituționale, dispozițiile Ordonanței Guvernului nr. 73/1999 au fost abrogate prin dispozițiile art. 85 din Ordonanța Guvernului nr. 7/2001 privind impozitul pe venit, ordonanță care reia însă dispozițiile criticate.

CURTEA,

având în vedere actele și lucrările dosarului, constată următoarele:

Prin Încheierea din 26 februarie 2003, pronunțată în Dosarul nr. 55/2003, **Tribunalul Brașov — Secția**

comercială și de contencios administrativ a sesizat Curtea Constituțională cu excepția de neconstituționalitate a dispozițiilor art. 57 din Ordonanța Guvernului nr. 73/1999 privind impozitul pe venit, cu modificările și completările ulterioare.

Excepția de neconstituționalitate a fost ridicată de Mariana Togoe, într-o cauză ce are ca obiect soluționarea unei acțiuni formulate în temeiul Legii contenciosului administrativ nr. 29/1990, în contradictoriu cu Administrația Finanțelor Publice Brașov și Direcția generală a finanțelor publice și controlului financiar de stat Brașov.

În motivarea excepției de neconstituționalitate autorul acesteia susține că dispozițiile legale criticate aduc atingere prevederilor constituționale ale art. 16 alin. (1) și ale art. 53 alin. (2), argumentele prezentate referindu-se la aspecte legate de modul de interpretare și aplicare a dispozițiilor art. 56 și 57 din Ordonanța Guvernului nr. 73/1999.

Instanța de judecată consideră că excepția este neîntemeiată, deoarece dispozițiile legale criticate nu contravin prevederilor constituționale invocate.

Potrivit prevederilor art. 24 alin. (1) din Legea nr. 47/1992, republicată, încheierea de sesizare a fost comunicată președinților celor două Camere ale Parlamentului și Guvernului, pentru a-și exprima punctele de vedere asupra excepției de neconstituționalitate ridicate, iar în conformitate cu art. 18¹ din Legea nr. 35/1997, cu modificările ulterioare, a fost solicitat punctul de vedere al instituției Avocatul Poporului.

Guvernul apreciază că excepția de neconstituționalitate este inadmisibilă, întrucât Ordonanța Guvernului nr. 73/1999 privind impozitul pe venit, cu modificările și completările

ulterioare, a fost abrogată în mod expres prin art. 85 din Ordonanța Guvernului nr. 7/2001 privind impozitul pe venit, aprobată cu modificări și completări prin Legea nr. 493/2002.

Avocatul Poporului consideră că argumentele prezentate de autorul excepției, referitoare la modul în care sunt încălcate dispozițiile art. 16 alin. (1) și ale art. 53 alin. (2) din Constituția României, nu au relevanță în cauza de față.

Președinții celor două Camere ale Parlamentului nu au comunicat punctele lor de vedere asupra excepției de neconstituționalitate ridicate.

CURTEA,

examinând încheierea de sesizare, punctele de vedere ale Guvernului și Avocatului Poporului, raportul întocmit în cauză de judecătorul-raportor, concluziile procurorului, dispozițiile legale criticate, raportate la prevederile Constituției, precum și dispozițiile Legii nr. 47/1992, reține următoarele:

Dispozițiile Ordonanței Guvernului nr. 73/1999 au fost abrogate prin Ordonanța Guvernului nr. 7/2001, publicată în Monitorul Oficial al României, Partea I, nr. 435 din 3 august 2001, intrată în vigoare la 1 ianuarie 2002, ordonanță aprobată prin Legea nr. 493/2002, publicată în Monitorul Oficial al României, Partea I, nr. 543 din 25 iulie 2002.

Art. 60 din Ordonanța Guvernului nr. 7/2001 a preluat însă identic art. 57 din Ordonanța Guvernului nr. 73/1999, astfel că, soluția legislativă fiind păstrată, motivele excepției de neconstituționalitate formulate de autorul acesteia subzistă.

În aceste condiții Curtea Constituțională urmează să se pronunțe asupra constituționalității dispozițiilor art. 60 din Ordonanța Guvernului nr. 7/2001, dispoziții care au următorul conținut:

„(1) Pierderea fiscală anuală înregistrată din activități independente se poate compensa cu rezultatele pozitive ale celorlalte categorii de venituri cuprinse în venitul anual, altele decât cele din salarii și asimilate salariilor, obținute în cursul aceluiași an fiscal. Pierderea care rămâne necompensată în cursul aceluiași an fiscal devine pierdere raportată.

Pentru considerentele expuse, în temeiul art. 144 lit. c) și al art. 145 alin. (2) din Constituție, precum și al art. 13 alin. (1) lit. A.c), al art. 23 alin. (1) și (6) și al art. 25 alin. (1) și (3) din Legea nr. 47/1992, republicată,

CURTEA

În numele legii

DECIDE:

Respinge excepția de neconstituționalitate a dispozițiilor art. 60 din Ordonanța Guvernului nr. 7/2001 privind impozitul pe venit, aprobată și modificată prin Legea nr. 493/2002, excepție ridicată de Mariana Togue în Dosarul nr. 55/2003 al Tribunalului Brașov — Secția comercială și de contencios administrativ.

Definitivă și obligatorie.

Pronunțată în ședința publică din data de 3 iulie 2003.

PREȘEDINTE,
prof. univ. dr. **COSTICĂ BULAI**

(2) Pierderile provenind din străinătate ale persoanelor fizice române se compensează cu veniturile de aceeași natură, din străinătate, pe fiecare țară, înregistrate în cursul aceluiași an fiscal, sau se raportează pe următorii 5 ani asupra veniturilor realizate din țara respectivă.“

Autorul excepției de neconstituționalitate susține că aceste dispoziții legale contravin următoarelor prevederi constituționale:

— Art. 16 alin. (1): *„Cetățenii sunt egali în fața legii și a autorităților publice, fără privilegii și fără discriminări.“;*

— Art. 53 alin. (2): *„Sistemul legal de impuneri trebuie să asigure așezarea justă a sarcinilor fiscale.“*

Examinând pe fond excepția de neconstituționalitate, Curtea constată că aceasta este neîntemeiată.

Exceptarea prin lege a rezultatelor pozitive ale veniturilor salariale sau asimilate acestora de la regula compensării pierderii fiscale înregistrate din veniturile din activități independente nu este, prin ea însăși, neconstituțională și nu contravine, sub nici un aspect, obligației de a asigura, prin sistemul legal de impuneri, o așezare justă a sarcinilor fiscale. Dimpotrivă, aceasta reprezintă o practică legislativă curentă, ce corespunde fie necesității de ocrotire a unor subiecte de drept, fie unor rațiuni economice.

În legătură cu invocarea prevederilor constituționale ale art. 16 alin. (1), care consacră egalitatea cetățenilor în fața legii, Curtea constată că, pentru susținerea neconstituționalității art. 60 din Ordonanța Guvernului nr. 7/2001, acestea sunt nerelevante, neavând nici o concludență pentru soluționarea cauzei.

În sfârșit, asupra modului de interpretare și aplicare a dispozițiilor art. 56 și 57 din Ordonanța Guvernului nr. 73/1999, Curtea Constituțională, potrivit art. 2 alin. (3) din Legea nr. 47/1992, republicată, nu se poate pronunța. Instanța judecătorească interpretează și aplică legea, în mod necesar, în procesul soluționării cauzei cu care a fost investită.

Magistrat-asistent șef,
Doina Suliman

ACTE ALE ORGANELOR DE SPECIALITATE ALE ADMINISTRAȚIEI PUBLICE CENTRALE

MINISTERUL AGRICULTURII, PĂDURILOR, APELOR ȘI MEDIULUI

ORDIN

privind aprobarea Listei denumirilor de origine, a indicațiilor geografice și a mențiunilor tradiționale ale vinurilor, a Listei denumirilor de origine ale vinurilor spumante și a Listei denumirilor de origine ale vinarsurilor admise spre utilizare în România

Văzând Referatul de aprobare nr. 200 din 13 mai 2003 al Oficiului Național al Denumirilor de Origine pentru Vinuri și Alte Produse Vitivinicole (ONDOV),

în baza prevederilor art. 23 alin. (1) și ale art. 49 lit. b) din Legea viei și vinului în sistemul organizării comune a pieței vitivinicole nr. 244/2002,

în baza prevederilor art. 36 și 37 din Ordinul ministrului agriculturii, alimentației și pădurilor nr. 52/2003 privind aprobarea Normelor metodologice pentru producerea și comercializarea vinurilor cu denumire de origine și a Regulamentului de organizare și funcționare a Oficiului Național al Denumirilor de Origine pentru Vinuri și Alte Produse Vitivinicole (ONDOV),

în temeiul Hotărârii Guvernului nr. 739/2003 privind organizarea și funcționarea Ministerului Agriculturii, Pădurilor, Apelor și Mediului,

ministrul agriculturii, pădurilor, apelor și mediului emite următorul ordin.

Art. 1. — Se aprobă Lista denumirilor de origine, a indicațiilor geografice și a mențiunilor tradiționale admise spre utilizare în România pentru vinuri, prevăzută în anexa nr. 1.

Art. 2. — Se aprobă Lista denumirilor de origine admise spre utilizare în România pentru vinuri spumante și Lista denumirilor de origine admise spre utilizare în România pentru vinarsuri, prevăzute în anexele nr. 2 și 3.

Art. 3. — Anexele nr. 1—3 fac parte integrantă din prezentul ordin.

Art. 4. — Pe data intrării în vigoare a prezentului ordin se abrogă Ordinul ministrului agriculturii și alimentației nr. 86/1998 pentru aprobarea Listei cuprinzând indicațiile geografice și mențiunile tradiționale, admise spre utilizare în România, pentru vinuri, publicat în Monitorul Oficial al României, Partea I, nr. 414 din 30 octombrie 1998.

Art. 5. — Prezentul ordin va fi publicat în Monitorul Oficial al României, Partea I.

Ministrul agriculturii, pădurilor, apelor și mediului,

Ilie Sârbu

București, 14 iulie 2003.

Nr. 458.

ANEXA Nr. 1

LISTA

denumirilor de origine, a indicațiilor geografice și a mențiunilor tradiționale, admise spre utilizare în România pentru vinuri

I. Denumiri de origine

1. Vinuri originare din Regiunea Viticolă a Podișului Transilvaniei:

1.1. Târnave, însoțită sau nu de una dintre următoarele denumiri:

- 1.1.1. Blaj;
- 1.1.2. Jidvei;
- 1.1.3. Mediaș.
- 1.2. Alba Iulia;
- 1.3. Apold;
- 1.4. Aiud;
- 1.5. Lechința.

2. Vinuri originare din Regiunea Viticolă a Dealurilor Moldovei:

- 2.1. Cotnari;
- 2.2. Iași, însoțită sau nu de una dintre următoarele denumiri:
 - 2.2.1. Copou;
 - 2.2.2. Bucium;
 - 2.2.3. Uricani;
- 2.3. Bohotin;
- 2.4. Huși;
- 2.5. Dealu Bujorului;

- 2.6. Nicorești;
- 2.7. Panciu;
- 2.8. Odobești;
- 2.9. Cotești.

3. Vinuri originare din Regiunea Viticolă a Dealurilor Munteniei și Olteniei:

3.1. Dealu Mare, însoțită sau nu de una dintre următoarele denumiri:

- 3.1.1. Boldești;
- 3.1.2. Valea Călugărească;
- 3.1.3. Urlați;
- 3.1.4. Ceptura;
- 3.1.5. Tohani;
- 3.1.6. Merei;
- 3.1.7. Zorești;

3.2. Pietroasa;

3.3. Ștefănești;

3.4. Sâmburești;

3.5. Drăgășani;

3.6. Dealurile Olteniei, însoțită sau nu de una dintre următoarele denumiri:

- 3.6.1. Banu Mărăcine;
- 3.6.2. Segarcea;
- 3.6.3. Vânju Mare;
- 3.6.4. Golul Drâncei;
- 3.6.5. Severin;
- 3.6.6. Corcova;
- 3.6.7. Târgu Jiu.

4. Vinuri originare din Regiunea Viticolă a Dealurilor Banatului:

4.1. Recaș;

4.2. Banat, însoțită sau nu de una dintre următoarele denumiri:

- 4.2.1. Moldova Nouă;
- 4.2.2. Dealul Tirolului;
- 4.2.3. Silagiu.

5. Vinuri originare din Regiunea Viticolă a Dealurilor Crișanei și Maramureșului:

5.1. Miniș;

5.2. Crișana, însoțită sau nu de una dintre următoarele denumiri:

- 5.2.1. Diosig;
- 5.2.2. Biharia;
- 5.2.3. Șimleu Silvaniei.

6. Vinuri originare din Regiunea Viticolă a Colinelor Dobrogei:

6.1. Murfatlar — în cazul vinurilor obținute din struguri produși la Medgidia și Cernavodă denumirea de origine Murfatlar poate fi însoțită sau nu de una dintre următoarele denumiri:

- 6.1.1. Medgidia;
- 6.1.2. Cernavodă;

6.2. Babadag;

6.3. Sarica Niculițel, însoțită sau nu de denumirea:

- 6.3.1. Tulcea.

7. Vinuri originare din Regiunea Viticolă a Teraselor Dunării:

7.1. Oltina.

II. Indicații geografice pentru vinuri de calitate superioară (VS)

1. Dealurile Târnavelor;	16. Terasese Siretului;
2. Dealurile Mureșului;	17. Viile Vrancei;
3. Dealurile Secașului;	18. Dealurile Buzăului;
4. Dealurile Arieșului;	19. Dealul Istrița;
5. Dealurile Bistriței;	20. Dealurile Prahovei;
6. Viile Dejului;	21. Viile Dâmboviței;
7. Colinele Hârlăului;	22. Dealurile Argeșului;
8. Viile Botoșanilor;	23. Viile Oltului;
9. Colinele Iașilor;	24. Dealurile Vâlcei;
10. Dealurile Hușilor;	25. Dealurile Craiovei;
11. Dealurile Fălciului;	26. Dealurile Doljului;
12. Colinele Tutovei;	27. Plaiurile Drâncei;
13. Colinele Covurluiului;	28. Plaiurile Mehedinți;
14. Viile Vasluiului;	29. Dealurile Gorjului;
15. Terasese Bârladului;	30. Viile Banatului;

31. Viile Teremia;	37. Colinele Tulcei;
32. Dealurile Zarandului;	38. Terasesele Dunării;
33. Plaiurile Bihorului;	39. Nisipurile Olteniei;
34. Viile Valea lui Mihai;	40. Viile Teleormanului;
35. Dealurile Sătmăruului;	41. Viile Ialomiței;
36. Colinele Dobrogei;	42. Viile Brăilei.

III. Mențiuni tradiționale pentru vinuri

1. „Vin de masă“;
2. „Vin de calitate superioară“ (VS);
3. „Vin cu denumire de origine controlată“ (DOC);
- 3.1. „Cules la maturitatea deplină“ (DOC-CMD);
- 3.2. „Cules târziu“ (DOC-CT);
- 3.3. „Cules la înnobilarea boabelor“ (DOC-CIB);
4. „Îmbuteliat la producător“ („Îmbuteliat la origine“);
5. „Îmbuteliere specială“;
6. „Vin de vinotecă“;
7. „Vin medaliat“;
8. „Soi pur“;
9. „Vin din butoaie alese“;
10. „Comoara pivniței“;
11. „Rezerva“;
12. „Vin tânăr“;
13. „Vin nou“;
14. „Vin maturat în baricuri“.

ANEXA Nr. 2

LISTA

denumirilor de origine admise spre utilizare în România pentru vinuri spumante

1. Târnave;
2. Alba;
3. Apold;
4. Iași;
5. Huși;
6. Panciu;
7. Silvania;
8. Murfatlar.

ANEXA Nr. 3

LISTA

denumirilor de origine admise spre utilizare în România pentru vinarsuri

1. Târnave;
2. Sebeș;
3. Huși;
4. Vaslui;
5. Vrancea;
6. Ștefănești;
7. Măderat;
8. Diosig;
9. Sanislău;
10. Murfatlar;
11. Banu Mărăcine.

EDITOR: PARLAMENTUL ROMÂNIEI – CAMERA DEPUTAȚILOR

Regia Autonomă „Monitorul Oficial”, str. Izvor nr. 2–4, Palatul Parlamentului, sectorul 5, București,
cont nr. 2511.1–12.1/ROL Banca Comercială Română – S.A. – Sucursala „Unirea” București
și nr. 5069427282 Direcția de Trezorerie și Contabilitate Publică a Municipiului București
(alocat numai persoanelor juridice bugetare).

Adresa pentru publicitate: Centrul pentru relații cu publicul, București, șos. Panduri nr. 1,
bloc P33, parter, sectorul 5, tel. 411.58.33 și 411.97.54, tel./fax 410.77.36.

Tiparul : Regia Autonomă „Monitorul Oficial”, tel. 490.65.52, 335.01.11/2178 și 402.21.78,
E-mail: marketing@ramo.ro, Internet: www.monitoruloficial.ro